

VIP

Vård och instatsprogrammet

Kunskapsbaserad Vård och omsorg och socialtjänst

Vård och insatsprogrammet, VIP

Bakgrund

Nationella vård- och insatsprogram (VIP) har, på uppdrag av Sveriges kommuner och regioner (SKR), samlat bästa möjliga kunskap om psykisk ohälsa och ger information om hur huvudmän och olika verksamheter (skola/elevhälsa, socialtjänst, primärvård och specialistpsykiatri) kan ge rätt insats vid given situation.

- De nationella vård- och insatsprogrammen är gratis, öppna för alla och sökbar.
- Innehållet bygger på Socialstyrelsens nationella riktlinjer och andra kunskapssammanställningar.
- VIP utgör stöd för användning av evidens och erfarenhetsbaserad kunskap, inför och i mötet mellan personal och individ.
- VIP är en del av [Kunskapsstyrning vård | SKR \(kunskapsstyrningvard.se\)](https://www.kunskapsstyrningvard.se).
- Du hittar kunskapsstödet på [Nationella vård- och insatsprogram \(vardochinsats.se\)](https://www.vardochinsats.se)

Syfte

VIP stödjer användning av evidensbaserad kunskap och utveckling av förbättrade arbetssätt för mer jämlika vård- och stödinsatser. Målsättning med denna utbildning är att öka kunskap om hur du kan använda och ha nytta av VIP psykisk hälsa, inte minst då det gäller samverkan mellan olika verksamhetsområden och mellan olika huvudmän.

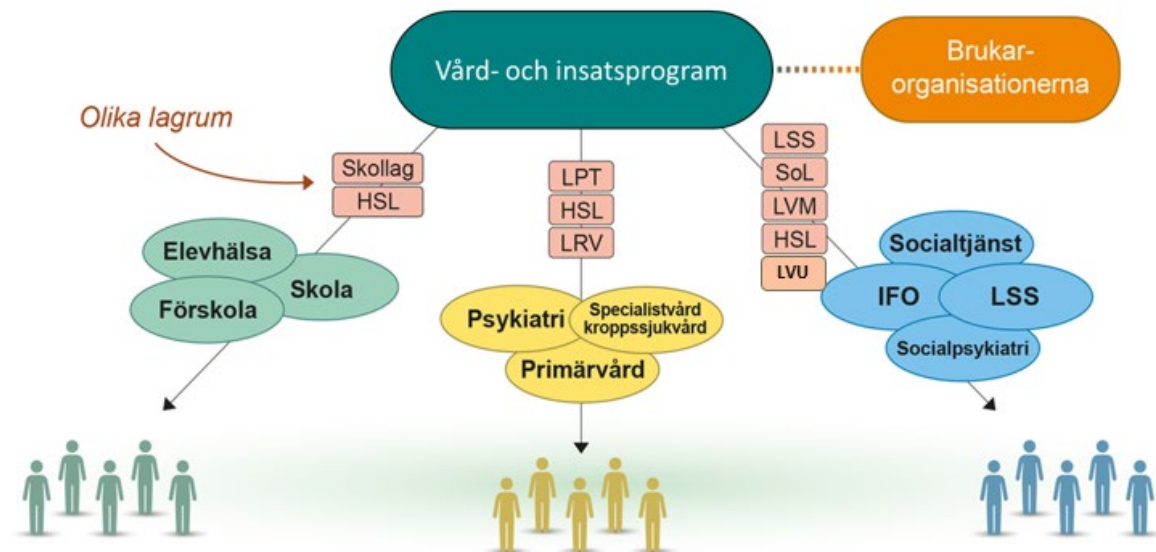
Mål

Målet är att bästa tillgängliga kunskap ska finnas och kunna användas i mötet mellan personal och individ.

Här kan olika verksamheter och professioner ta del av varandras kunskapsunderlag. Det gemensamma kunskapsstödet bidrar till en bättre helhetssyn kring individens behov och kan skapa realistiska förväntningar verksamheter emellan.

Detta ger i förlängning ökade och jämlika insatser vilket ger ökad och jämlik psykisk hälsa.

Det här kan vi göra

Socialtjänsten

- Anpassa bemötandet och insatserna
- Använda strategier och ge stöd
- Strukturera, förenkla och prioritera
- Erbjuder stöd- och behandlingsprogram
- Samordna insatser
- Följa upp

Specialistpsykiatri

- Behovsanpassa utredning
- Ge information
- Läkemedelsbehandling
- Stöd och psykologisk behandling
- Insatser för närstående
- Samordna insatser
- Behandla samtidiga psykiatriska tillstånd
- Följa upp

Förskolan/skolan

- Anpassa miljön och bemötandet
- Öka vuxenstödet
- Göra pedagogiken tydlig
- Avgränsa uppgifter
- Tydliga instruktioner
- Feedback, uppmuntran och beröm
- Förebygga problemskapande beteende

Primärvården

- Vilket stöd kan ges direkt?
- Begripliggöra reaktioner på livet
- Egenvårdsråd och stöd
- Råd om anpassning och stöd
- Samverka och lotsa
- Följa upp

Varje vård och insatsprogram kan anpassas så att du får den information du behöver för din verksamhet, yrkesroll och situation.

Vård och insatsprogrammet, VIP

Introduktion till vård- och insatsprogrammen och nyttan inom olika yrkesroller i kommuner och regioner

- [Vård- och insatsprogrammen – en genväg till kunskap om psykisk ohälsa och sjukdom](#)
- Användarguide: [PowerPoint-presentation](#)
- Webb sida: <https://www.vardochinsats.se/>

Västra götalandregionen har skapat filmer om VIP

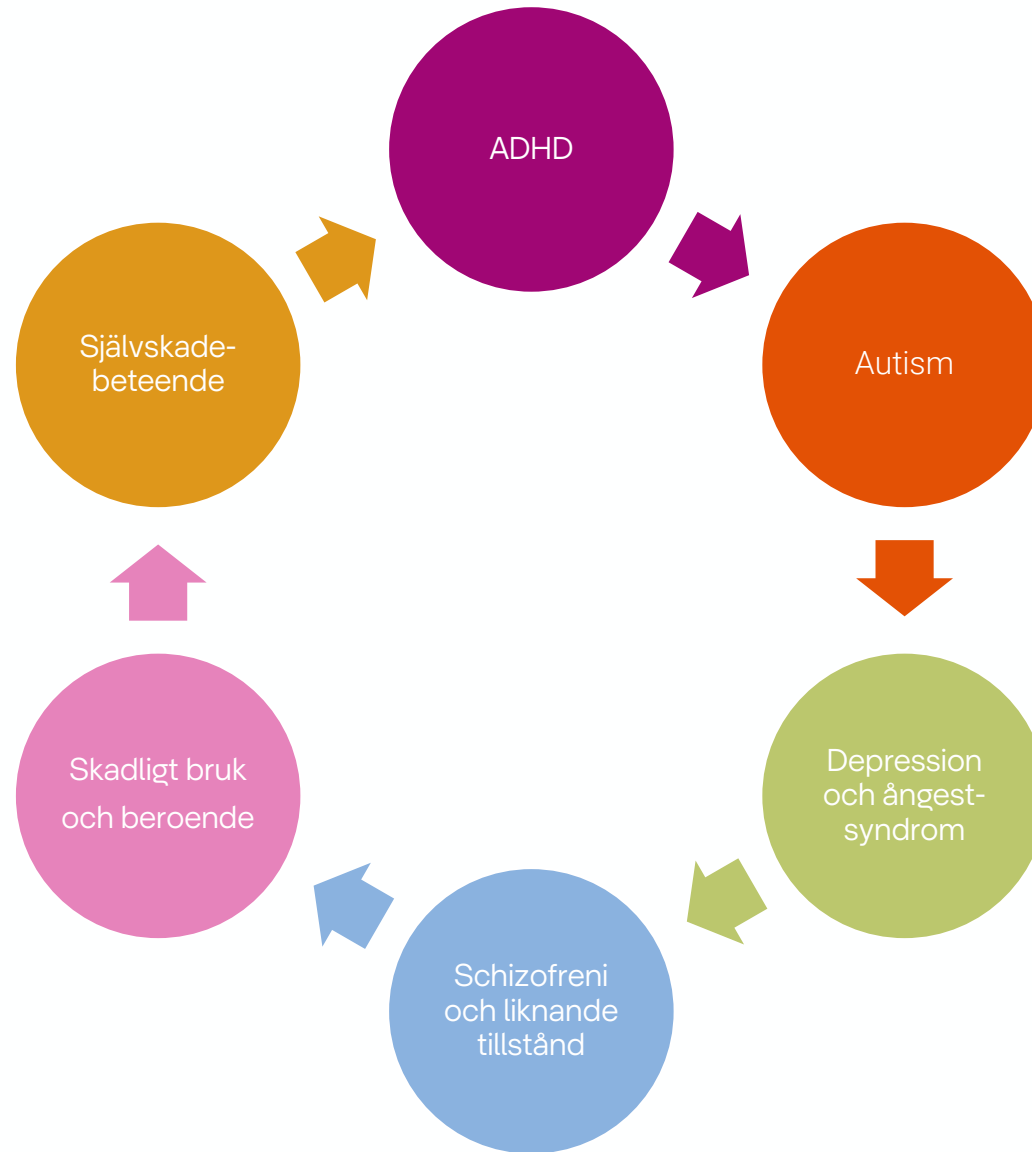
- [Utbildningsfilm; ökad kunskap om användning och nyttan av VIP, psykisk hälsa](#)
- [Nyttan av VIP vid vårdcentral respektive kommunal boendeverksamhet](#)
- [VIP i skolan - inspelad föreläsning från konferens för Vårdsamverkan Fyrbodal den 17/11 2023.](#)

Det pågår ett arbete att utveckla vård- och insatsprogram för autism och ätstörningar, vilket planeras vara färdigt 2026.

AMF, SFF, SOF och VOF tillgängliggör Nationella vård- och insatsprogram (VIP) via våra intranät och lokala rutiner som är stöd för våra medarbetare

- [Nu kan du ta del av SKRs uppdaterade vård- och insatsprogram för 2025 |](#)
- På Socialförvaltningens Intranät under Stöd i arbetet finns information om VIP [Vård- och insatsprogram \(VIP\) | \(helsingborg.se\)](#)
- I Socialförvaltningens kvalitetsregister finns länk till VIP [Stöd till Kärnverksamheten VIP CANEA](#)
- Vård- och omsorgsförvaltningen har länkat till socialförvaltningens sidor om VIP under den förvaltningsgemensamma fliken som rör psykisk hälsa och samverkan, samt under evidens och kunskapsstöd i grunden i vårt arbete.
- Skol- och fritidsförvaltningen har tillgängliggjort länkarna till VIP på elevhälsans sida på Portalen
- Arbetsmarknadsförvaltningen länkar till socialförvaltningens sidor om VIP under den förvaltningsgemensamma fliken som rör psykisk hälsa och samverkan, Så här jobbar vi: Metodplattform.
- På Öppna Soc finns information om VIP [Vård- och insatsprogram \(vip\) | Öppnasoc \(helsingborg.se\)](#)
- Nyhet på Portalen [Nu kan du ta del av SKRs uppdaterade vård- och insatsprogram för 2025 |](#)

Vilka är programmen?

Hur funkar VIP?

Filtrera innehållet utifrån 5 olika inställningar för att matcha ditt behov

Exempel på filtrering:

- Elevhälsa
- Lärare
- Barn/Unga
- Hälsofrämjande insatser
- Lindriga tillstånd

Hur funkar VIP?

Varje program har
10 olika kapitel

HELSINGBORG

Nationella vård- och insatsprogram

vardochinsats.se/sjaelvskadebe

Nationella vård- och insatsprogram

ANVÄNDARGUIDE OM PROGRAMMEN LÄMNA SYN PUNKTER NYHETER

PROGRAM ▾

Självskadebeteende

1. Nivå och process
2. Om tillståndet
3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
4. Förebyggande insatser
5. Kartläggning och utredning
6. Behandling och stöd
7. Kommunikation och delaktighet
8. Uppföljning på individnivå
9. Uppföljning på verksamhetsnivå
10. Lagar och regler

FILTRERA INNEHÅLL ▾

Utförare ▾ Yrkesroll ▾ Åldersgrupp ▾ Behandlings- eller stödinsats ▾

Svårighetsgrad ▾ [Rensa alla filter](#)

Självskadebeteende

1. Nivå och process

Vårdnivåer

Rekommendationer om vårdnivå. Varje beslut om vårdnivå ska fattas utifrån regionala riktlinjer och en bedömning av varje individs behov.

2. Om tillståndet

Om självskadebeteende

Självskadebeteende är att skada sig själv för att komma bort från

Välj filter för att
skraddarsy
programmet

Användarguide

Välj
Program

Välj kapitel

Sök

Rensa
alla filter

Öppna
artikel för
att läsa

HELSINGBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

På första sidan väljer du diagnos i det röda fältet ”program” till vänster.

**Nationella vård-
och insatsprogram**

ANVÄNDARGUIDEOM PROGRAMMENNYHETERMATERIAL

Hem / Användarguide

PROGRAM

Adhd

Autism

Depression och ångestsyndrom

Skadligt bruk och beroende

Schizofreni och liknande tillstånd

Självskadebeteende

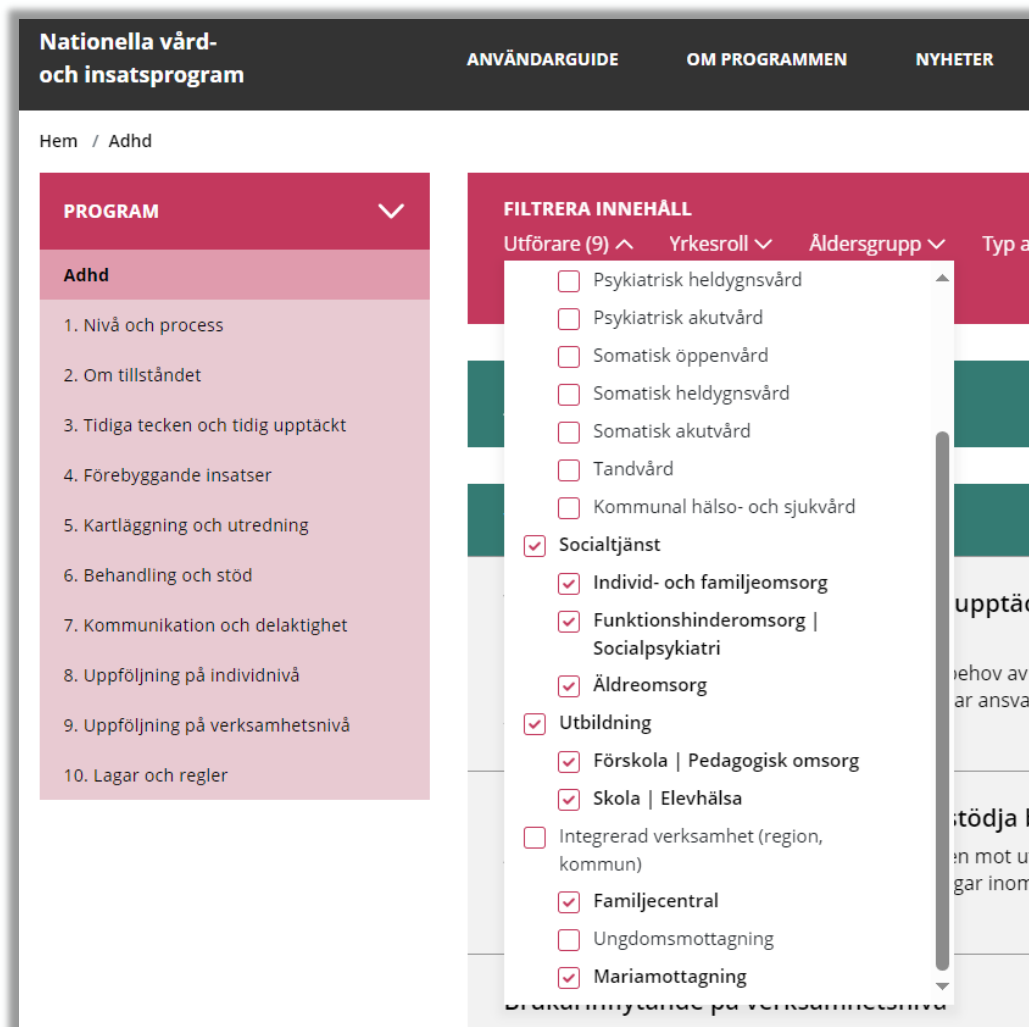
ANVÄNDARGUIDE

Film som visar hur du använder de nationella vård- och insatsprogrammen

Användarguide (PowerPoint)

Användarguide (PDF)

Vård och insatsprogrammet, VIP

I högra fältet kan du filtrera innehållet genom att välja vem du är som utförare.

Vård och insatsprogrammet, VIP

Nationella vård- och insatsprogram

ANVÄNDARGUIDE OM PROGRAMMEN NYHETER MATERIAL

Hem / Adhd

PROGRAM ▾

Adhd

1. Nivå och process
2. Om tillståndet
3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
4. Förebyggande insatser
5. Kartläggning och utredning
6. Behandling och stöd
7. Kommunikation och delaktighet
8. Uppföljning på individnivå
9. Uppföljning på verksamhetsnivå
10. Lagar och regler

FILTRERA INNEHÅLL

Utförare (9) ▾ Yrkesroll (9) ▴ Åldersgrupp ▾ Typ av behandling ▾ Svårighetsgrad ▾

Adhd

1. Nivå och process

Vård och insatser för komplexa behov
Barn, ungdomar, vuxna i olika regioner, kommuner och typer av insatser.

Förskolans och skolans insatser
Arbetet för att stödja barn och elever utgår från ledning och ordinarie undervisning.

Brukarinflytande på verksamhetsnivå

- ☐ Psykiolog
- ☐ Sjuksköterska
- ☒ Undersköterska | Behandlingsassistent | Skötare
- ☒ Vårdbiträde
- ☐ Logoped
- ☐ Dietist
- ☐ Fysioterapeut
- ☒ Arbetsterapeut
- ☐ Kurator
- ☐ Psykoterapeut
- ☒ Socialsekreterare | Biståndshandläggare
- ☒ Stödpedagog | Stödassistent | Boendestödjare
- ☒ Lärare | Förskollärare | Fritidspedagog
- ☒ Barnskötare | Elevassistent | Fritidsledare
- ☒ Specialpedagog
- ☐ Tandvårdsyrke
- ☒ Ledning | Administration

Filtrera resultat genom att välja yrkesroll.

HELINGBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

The screenshot shows the VIP (Vård och insatsprogrammet) web application. The header includes the title 'Nationella vård- och insatsprogram' and navigation links: 'ANVÄNDARGUIDE', 'OM PROGRAMMEN', 'NYHETER', and 'MATERIAL'. The breadcrumb trail shows 'Hem / Adhd'. The left sidebar has a 'PROGRAM' dropdown menu with a list of topics under 'Adhd':

- 1. Nivå och process
- 2. Om tillståndet
- 3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
- 4. Förebyggande insatser
- 5. Kartläggning och utredning
- 6. Behandling och stöd
- 7. Kommunikation och delaktighet
- 8. Uppföljning på individnivå
- 9. Uppföljning på verksamhetsnivå
- 10. Lagar och regler

The main content area has a 'FILTRERA INNEHÅLL' section with filters: 'Utförare (9)', 'Yrkesroll (5)', 'Åldersgrupp', and 'Typ av behandling/stöd'. A dropdown menu for 'Åldersgrupp' is open, showing options: 'Alla åldersgrupper' (checked), 'Barn (0-17 år)', 'Vuxna (18-64 år)', and 'Äldre (65- år)'. Below the filters, the 'Adhd' section is highlighted. The content area shows a list of topics under '1. Nivå och process':

- Vård och insatser vid adhd – från tidig upptäckt till stöd vid komplexa behov** (+)
- Förskolans och skolans arbete för att stödja barn och elever** (+)

Du kan även filtrera genom att välja åldersgrupp.

Vård och insatsprogrammet, VIP

**Nationella vård-
och insatsprogram**

ANVÄNDARGUIDEOM PROGRAMMENNYHETERMATERIAL

Hem / Adhd

PROGRAM ▾
Adhd
1. Nivå och process
2. Om tillståndet
3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
4. Förebyggande insatser
5. Kartläggning och utredning
6. Behandling och stöd
7. Kommunikation och delaktighet
8. Uppföljning på individnivå
9. Uppföljning på verksamhetsnivå
10. Lagar och regler

FILTRERA INNEHÅLL
Utförare (9) ▾ Yrkesroll (9) ▾ Åldersgrupp ▾ Typ av behandling/stöd (11) ▴
Svårighetsgrad ▾ [Rensa alla filter](#)

Adhd

1. Nivå och process

Vård och insatser vid adhd – från tidig upptäckt till komplexa behov
Barn, ungdomar, vuxna och äldre med adhd har behov av vård och insatser i olika regioner, kommuner och myndigheter, som alla har ansvar för att erbjuda olika typer av insatser.

Brukarinflytande på verksamhetsnivå
Samhällets vård och stöd kan förbättras och bli än mer anpassat till de behov de är till för genom systematiskt arbete för stärkt brukarinflytande.

☐ Alla behandlingar/stödinsatser
☒ Behandlings- och stödförlopp
☒ Planering | Handläggning (inkl. myndighetsutövning) | Samordning
☒ Psykoedukation med eller utan övningsmoment
☒ Anpassning | Hjälpmedel
☒ Omsorg | Omvårdnad
☒ Psykosociala insatser
☐ Psykologisk behandling
☐ Läkemedelsbehandling
☐ Medicinteknisk behandling
☒ Hälsofrämjande insatser
☒ Familj- och närståendestöd
☒ Stöd i boende | Boendestöd
☒ Stöd för arbete och sysselsättning (inkl. rehabilitering)
☒ Ekonomiskt bistånd

Filtrera vilken typ av behandling/stöd.

HELINGSBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

**Nationella vård-
och insatsprogram**

ANVÄNDARGUIDEOM PROGRAMMENNYHETERMATERIAL

Hem / Adhd

PROGRAM ▾

Adhd

1. Nivå och process
2. Om tillståndet
3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
4. Förebyggande insatser
5. Kartläggning och utredning
6. Behandling och stöd
7. Kommunikation och delaktighet
8. Uppföljning på individnivå
9. Uppföljning på verksamhetsnivå
10. Lagar och regler

FILTRERA INNEHÅLL

Utförare (9) ▾ Yrkesroll (5) ▾ Åldersgrupp ▾ Typ av behandling/stöd

Svårighetsgrad (1) ▴ [Rensa alla filter](#)

☐ Alla svårighetsgrader

☐ Lindrig

☒ **Medelsvår**

☐ Svår

1. Nivå och process

Vård och insatser vid adhd – från tidig upptäckt till stöd vid komplexa behov

Barn, ungdomar, vuxna och äldre med adhd har behov av insatser från regioner, kommuner och myndigheter, som alla har ansvar för att ge olika typer av insatser.

Brukarinflytande på verksamhetsnivå

Samhällets vård och stöd kan förbättras och bli än mer anpassat för dem som de är till för genom systematiskt arbete för stärkt brukarinflytande.

Här kan du välja att filtrera svårighetsgrad.

HELSINGBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

Nationella vård- och insatsprogram

FILTRERA INNEHÅLL

Utförare (9) ▾

Yrkesroll (5) ▾

Aldersgrupp ▾

Typ av behandling/stöd (8) ▾

Svårighetsgrad (1) ▾

Rensa alla filter

PROGRAM ▾

Adhd

1. Nivå och process

2. Om tillståndet

3. Tidiga tecken och tidig upptäckt

4. Förebyggande insatser

5. Kartläggning och utredning

6. Behandling och stöd

7. Kommunikation och delaktighet

8. Uppföljning på individnivå

9. Uppföljning på verksamhetsnivå

10. Lagar och regler

4. Förebyggande insatser

Tillgängliggöra förskolans lärmiljö

Att tillgängliggöra lärmiljön är särskilt främjande för barn som har svårigheter att styra och reglera uppmärksamhet, aktivitetsnivå och impulser.

Främja skolkännsvar

Skolan kan genom ett långsiktigt, strategiskt och proaktivt arbete främja elevernas skolkännsvar.

Program för föräldraskapsstöd

Program för föräldraskapsstöd ges till föräldrar för att förebygga eller minska utagerande beteenden hos barn och ungdomar.

Barn som närstående

Barn som är närstående till individer med psykisk funktionsnedsättning uppmärksammas och erbjuds stödjande insatser för att förebygga ohälsa hos barnen.

Sömnhygien

Sömnhygien innebär aktiviteter och vanor som kan främja sömnen.

Förebygga suicid

Att ställa konkreta frågor och ge praktiskt stöd till en individ som uttrycker suicidtankar, visar tecken på att vara suicidnära eller har en suicidrisk kan rädda liv.

När du valt färdigt i "Filtrera innehåll" kan du söka olika insatser i Programfältet.

Här har vi valt kapitel 4. Förebyggande insatser.

HELSINGBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

Nationella vård- och insatsprogram

FILTRERA INNEHÅLL Utförare (9) ▾ Yrkesroll (5) ▾ Åldersgrupp ▾
Typ av behandling/stöd (8) ▾ Svårighetsgrad (1) ▾ [Rensa alla filter](#)

PROGRAM ▾
Adhd
1. Nivå och process
2. Om tillståndet
3. Tidiga tecken och tidig upptäckt
4. Förebyggande insatser
5. Kartläggning och utredning
6. Behandling och stöd
7. Kommunikation och delaktighet
8. Uppföljning på individnivå
9. Uppföljning på verksamhetsnivå
10. Lagar och regler

4. Förebyggande insatser

Program för föräldraskapsstöd

Program för föräldraskapsstöd ges till föräldrar för att förebygga eller minska utagerande beteenden hos barn och ungdomar.

Målgrupp eller situation
Föräldrar

- som har behov av stöd i sitt föräldraskap
- till barn och ungdomar med risk att utveckla beteendeproblem
- till barn och ungdomar som har beteendeproblem.

Kunskapsläge
Socialstyrelsens nationella riktlinjer (NR) rekommenderar att tidiga insatser ges efter behov till barn och ungdomar med svårigheter som kan bero på adhd eller andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar utan att först behöva vänta på utredning (prioritet 3).

Socialstyrelsens nationella riktlinjer (NR) rekommenderar föräldraskapsstöd till vårdnadshavare som själva har adhd eller autism (prioritet 3).

Kompetenskrav
Många program för föräldraskapsstöd har kursledarutbildningar som leder till fullgoda kompetenskrav (se respektive program).

Sammanfattning
Föräldraskapsstöd kan ges för att förebygga eller minska beteendeproblem eller annan psykisk ohälsa. Det finns många olika program för föräldraskapsstöd som ges i grupp. De riktar sig till föräldrar med barn och ungdomar i olika åldersgrupper. Program för föräldraskapsstöd är till hjälp både för föräldrar som själva upplever att de har behov av stöd i sitt föräldraskap och för föräldrar till barn med beteendeproblem eller risk att utveckla beteendeproblem.

Scrolla nedåt för att
läsa allt innehåll.

NR = Nationella
riktlinjer

HELSINGBORG

Vård och insatsprogrammet, VIP

Nationella vård-
och insatsprogram

FILTRERA INNEHÅLL Utförare (9) ▾ Yrkesroll (5) ▾ Åldersgrupp ▾
Typ av behandling/stöd (8) ▾ Svårighetsgrad (1) ▾ [Rensa alla filter](#)

PROGRAM ▾

Adhd

1. Nivå och process

2. Om tillståndet

3. Tidiga tecken och tidig upptäckt

4. Förebyggande insatser

5. Kartläggning och utredning

6. Behandling och stöd

7. Kommunikation och delaktighet

8. Uppföljning på individnivå

9. Uppföljning på verksamhetsnivå

10. Lagar och regler

4. Förebyggande insatser

Föräldrar med barn 7-12 år +

Föräldrar med barn 13-18 år +

Tillgängliggöra insatser för föräldrar med egen adhd +

Uppföljning

Uppföljning av föräldrarnas upplevelse görs vanligen i samband med att programmet avslutas.

En del program har en uppföljande träff efter några månader för att stärka effekten. Där delar deltagarna sina erfarenheter och får stöd med att fortsätta arbeta med strategierna. Man repeterar grunderna, reflekterar kring användbara strategier och upprättar framtidsplaner.

Material

[Att stödja god psykisk hälsa hos barn och ungdomar](#), Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

[Föräldrastödsprogram vid utagerande beteende hos barn: effekter och verkamma komponenter](#), Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

[Program och metoder för föräldraskapsstöd](#), Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

[Nya rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn och brott](#), Socialstyrelsen

All blåmarkerad text
är länkar till litteratur,
arbetsmaterial,
fördjupad information
etc.

Vård och insatsprogrammet, VIP

Nationella vård- och insatsprogram

FILTRERA INNEHÅLL

Utförare

Yrkesroll

Åldersgrupp

Typ av behandling/stöd

Svårighetsgrad

Rensa alla filter

PROGRAM

Adhd

1. Nivå och process

2. Om tillståndet

3. Tidiga tecken och tidig upptäckt

4. Förebyggande insatser

5. Kartläggning och utredning

6. Behandling och stöd

7. Kommunikation och delaktighet

8. Uppföljning på individnivå

9. Uppföljning på verksamhetsnivå

10. Lagar och regler

2. Om tillståndet

Adhd hos barn, ungdomar och vuxna

Adhd hos äldre

Adhd hos flickor och kvinnor

Adhd och autism

Adhd och intellektuell funktionsnedsättning

3. Tidiga tecken och tidig upptäckt

Läs om tillståndet utan att filtrera. Detta kan också den enskilda eller anhöriga ta del av om de vill veta mer.

Vård och insatsprogrammet, VIP

Sök

Program

Våga fråga

Sök inom alla program

Hem / Sökresultat

Visar sökresultat för: Våga fråga

Visa sökresultat för vård- och insatsprogram:

☒ Adhd - 25 träffar

☒ Autism - 25 träffar

☒ Depression och ångestsyndrom - 52 träffar

☒ Schizofreni och liknande tillstånd - 31 träffar

☒ Självskadebeteende - 20 träffar

☒ Skadligt bruk och beroende - 34 träffar

Våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck

Uppdaterad: 2026-03-20

Program: Autism

Våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck kan vara svårt att upptäcka. Respektfullt bemötande och kunskap behövs för att kunna hjälpa den som är utsatt.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck

Uppdaterad: 2025-05-05

Program: Skadligt bruk och beroende

Du kan söka i sökfunktionen får att få fram evidensbaserad information.

Tack!

HELSINGBORG